

Keskeiset kansainväliset ympäristösopimukset sekä niiden tavoitteet ja toteutuminen (päivitetty 19.5.2025)

SOPIMUS	TAVOITE	TOTEUTUMINEN/MERKITYS	Vastuuvirkamies (YM)
<u>ILMASTO</u>			
Ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus	Sopimuksen tavoitteena on ilmakehän kasvihuonekaasujen eli ihmistoiminnan aiheuttamien päästöjen pitoisuuden vakauttaminen vaarattomalle tasolle.	Ilmastopuitesopimus asettaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtääville kansainvälisille pyrkimyksille tavoitteet, periaatteet ja muut yleiset puitteet. Ilmastopuitesopimus ei sisällä määrällisiä päästövähennysvelvoitteita.	Kansainvälisten ilmastoasioiden pääneuvottelija Marjo Nummelin
Kioton pöytäkirja	Pöytäkirja täydensi YK:n ilmastopuitesopimusta ja edisti sen tavoitteen toteutumista asettamalla oikeudellisesti sitovat velvoitteet kehittyneiden maiden kasvihuonekaasupäästöille	Kioton pöytäkirja täydensi ilmastopuitesopimusta. Kioton sopimus sisälsi päästövähennystavoitteita vain kehittyneille maille. Sopimus oli jaettu kahteen velvoitekauteen, joista jälkimmäinen päättyi 2020.	Kansainvälisten ilmastoasioiden pääneuvottelija Marjo Nummelin

Pariisin ilmastositopimus	Pariisin ilmastositopimus hyväksyttiin vuonna 2015 ja se koskee vuoden 2020 jälkeistä aikaa. Pariisin sopimus velvoittaa kaikkia sen osapuolia osallistumaan päästöjen vähentämiseen. Pariisin sopimuksen tavoitteena on lämpötilan nousun pitäminen selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan, ja pyrkimys toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteeseen.	Pariisin sopimuksen tavoitteen saavuttamiseksi kaikilta sopimuksen osapuolilta odotetaan kunnianhimoisia ja ajan myötä kiristyviä toimia päästöjen vähentämiseksi, ilmastomuutokseen sopeutumiseksi, ilmastorahoituksen lisäämiseksi, teknologian kehittämiseksi ja siirtämiseksi, toimintavalmiuksien vahvistamiseksi ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Sopimuksen mukaan edistymistä suhteessa tavoitteisiin tarkastellaan viiden vuoden välein. Ensimmäinen kokonaistarkastelu tehtiin vuonna 2023. Tähän mennessä ilmoitetut päästövähennystavoitteet ja -toimet eivät riitä rajoittamaan lämpötilan nousua Pariisin sopimuksen tavoitteen mukaisesti.	Kansainvälisten ilmastosioiden pääneuvottelija Marjo Nummelin
---------------------------	---	--	--

<u>OTSONIKERROS</u>			
Otsonikerroksen suojelua koskeva Wienin yleissopimus	Sopimuksen tavoitteena yhdessä Montrealin pöytäkirjan kanssa on yläilmakehän otsonikerrosta heikentävien aineiden tuotannon ja kulutuksen lopettaminen kokonaisuudessaan asteittain ottaen huomioon tieteellinen kehitys, taloudelliset ja tekniset näkökohdat sekä kehitysmaiden tarpeet. Sopimuksen osapuolet tekevät yhteistyötä yläilmakehän otsonikerroksen ohenemiseen liittyvässä tutkimuksessa ja tietojenvaihdossa.	Sopimus on tähän mennessä tuottanut erinomaisia tuloksia. Sopimusosapuolet ovat vähentäneet otsonikerrosta heikentävien aineiden kulutusta ja tuotantoa yhteensä jo yli 98 prosentilla ja aineiden täydellisistä kielloista ja luopumisaikatauluista on tehty päätökset. Huolimatta lukuisista haasteista kehitysmaat ovat vähentäneet otsonikerrosta heikentävien aineiden kulutusta ja tuotantoa jopa sovittuja aikatauluja nopeammin. Otsonikerrosta heikentävät aineet ovat myös voimakkaita kasvihuonekaasuja, joten sopimuksen alaisilla toimilla estetään myös hiilidioksidipäästöjä.	Neuvotteleva virkamies Eeva Nurmi
Montrealin pöytäkirja	Pöytäkirja täsmentää Wienin sopimuksen määräyksiä ja sisältää määräyksiä otsonikerrosta heikentävien aineiden kulutuksen, tuotannon ja kaupan vähentämiseksi.	Ks. yllä (Wienin sopimus)	Neuvotteleva virkamies Eeva Nurmi

<u>LUONNON MONIMUOTOISUUS</u>			
Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (eli ns. CBD-sopimus)	Sopimuksen päätavoitteena on maapallon ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä niiden perintötekijöiden monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä perintöaineiden käytöstä saatun hyödyn oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako.	YK:n biodiversiteettisopimus on keskeisin luonnon monimuotoisuutta turvaava sopimus. Vuonna 2022 osapuolet sopivat uusista kansainvälisistä luonnon monimuotoisuutta koskevista tavoitteista. Tavoitteiden avulla on määrä pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuus elpymisuralle. Osapuolet sopivat muun muassa suojelevansa 30 prosenttia maa- ja merialueistaan ja ennallistavansa 30 prosenttia heikentyneistä alueistaan. Luonnolle haitalliset tuet kartoitetaan vuoteen 2025 mennessä ja poistetaan ja ohjataan uudelleen vuoteen 2030 mennessä. Yhteensä toimintaa ohjaavia tavoitteita on 23 ja ne tulee saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Kansalliset luonnon monimuotoisuusstrategiat ja toimintaohjelmat ovat keskeisiä sopimuksen toimeenpanolle.	Ympäristöneuvos Marina von Weissenberg

Uhanalaisten eläin- ja kasvilajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES- sopimus)	Sopimuksen tavoitteena on varmistaa, että luonnonvaraisilla eläimillä ja kasveilla käytävä kansainvälinen kauppa ei vaaranna lajien säilymistä.	Sopimus kattaa noin 36 000 lajia. Näistä noin 5 800 on eläinlajeja ja loput kasveja. CITES-sopimusta pidetään yhtenä tehokkaimmista kansainvälisistä ympäristösopimuksista, vaikka se joutuu painimaan suurten kaupallisten intressien ja organisoituneen rikollisuuden kanssa. Sopimuksen tekee tehokkaaksi se, että maita voidaan rangaista sääntöjen rikkomisesta asettamalla osapuolikokouksen tai pysyvän komitean päätöksellä väliaikaisia lisärajoitteita CITES-lajien kaupalle. Kun valtio ryhtyy noudattamaan sääntöjä, väliaikainen kaupanrajoitus poistetaan.	Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen
Muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelua koskeva yleissopimus (CMS-sopimus, Bonnin yleissopimus)	Sopimuksen tarkoituksena on muuttavien eläinlajien ja niiden elinympäristöjen suojelu sekä kestävä käyttö lajien koko muuttoreittien alueella. Sopimuksen tavoitteena on suojella säännöllisesti maiden välisiä hallinnollisia rajoja ylittävien luonnonvaraisten eläinten populaatioita.	Sopimuksen vahvuutena pidetään sitä, että se toimii ”sateenvarjosopimuksena”, joka pystyy synnyttämään alueellisia sopimuksia lajikohtaisen suojelun tehostamiseksi. Monet maat ovat CMS-sopimuksen puitteissa solmittujen alueellisten sopimusten osapuolia tai ovat allekirjoittaneet yhteisymmärryspöytäkirjoja, vaikka eivät ole sopimuksen osapuolia.	Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen
Kosteikkojen suojelua koskeva Ramsarin sopimus	Sopimuksen tavoitteena on estää vesiperäisten maiden häviäminen nyt ja tulevaisuudessa sekä tunnustaa kosteikkojen ekologinen, taloudellinen, kulttuurinen, tieteellinen ja	Sopimus on tärkeä, sillä kosteikkojen tila on maailmanlaajuisesti hälyttävä ja kaikista ekosysteemeistä eniten huonontunut. Paine kosteikkojen hyödyntämiseksi on kasvanut	Erityisasiantuntija Maria Westerman

	virikistykseellinen arvo. Sopimuksen alkuperäisenä tarkoituksena on ollut suojella vesilintujen muuton- ja pesimäaikaista kosteikkoja ja turvata tärkeiden kosteikkoalueiden verkostoja lintujen muuttoreiteillä. Myöhemmin sopimus on laajentunut käsittämään monenlaiset suojelun ja alueidenkäytön ulottuvuudet. Sopimus käsittää kaikkien kosteikkojen (ml. ihmisten rakentamien) suojelun ja kestäväen käytön edistämisen.	entisestään. Suurimmat uhat kosteikoille aiheutuvat yleisesti maankäytön muutoksista. Erityisesti rannikkojen kosteikkojen jääminen rakentamisen alle on globaali ongelma. Lisäksi kosteikkoja uhkaa erilaisten merenelävien tuotannon aiheuttamat tuhot alkuperäisille kosteikoille (kuten katkarapuviljely mangrovealueilla), vedensäännöstely, maatalouden haitalliset vaikutukset ja muu maankäyttö kosteikkojen valuma-alueella.	
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskeva yleissopimus	Sopimuksen tavoitteena on toimia kansainvälisenä ja kansallisena järjestelmänä kulttuuri- ja luontoympäristön arvokkaimman osan määrittämiseksi, säilyttämiseksi ja hoitamiseksi ihmiskunnan yhteisenä perintönä.	Maailmanperintösopimus on vuosikymmenien saatossa saavuttanut vankan ja tunnetun aseman. Maailmanperintökohteista voidaan puhua jopa "brändinä". Erityisesti kehitysmaiden kohteiden suojelu voi hyötyä nimityksestä maailmanperintökohteeksi muun muassa lisääntyneen rahoituksen ja kansainvälisen huomion ansiosta. Kohteiden tilan käsittely maailmanperintökomiteassa ja komitean maille antamat toimenpidesuosituksat toimivat maille usein kannustimena vahvistaa suojelutoimia sopimuksen suuren suosion ja näkyvyyden vuoksi. Viime vuosina myös kansalaisjärjestöjen entistä vahvempi osallistuminen komitean kokouksiin on tuonut lisänäkyvyyttä kohteiden suojeluun.	Erityisasiantuntija Ilona Latsa

<u>KEMIKAALIT JA VAARALLISET JÄTTEET</u>			
Vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus	Sopimuksen tavoitteena on vaarallisten ja muiden jätteiden ympäristöllisesti ja terveydellisesti kestävä hallinta. Tähän päämäärään pyritään kolmen tavoitteen avulla: 1. minimoimalla jätteiden siirrot valtioiden rajojen yli, 2. käsittelemällä jätteet mahdollisimman lähellä niiden syntypaikkaa ja 3. minimoimalla jätteiden syntyminen.	Sopimuksen toimeenpanon painopiste siirtynyt vaarallisten jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevien sopimusvelvoitteiden mahdollisimman laaja-alaiseen toimeenpanoon ja vaarallisten jätteiden synnyn minimointiin. Baselin sopimuksen toimeenpanon tehostamiseksi perustetut alueelliset keskuskeskukset vahvistavat kehitys- ja siirtymätalousmaiden valmiuksia ympäristöystävällisempään vaarallisten jätteiden käsittelyyn.	Neuvotteleva virkamies Marja-Riitta Korhonen
Rotterdamin yleissopimus eräiden kemikaalien kaupan liittyvästä ennakkoilmoitus- ja hyväksymismenettelystä	Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa osapuolten välistä yhteistä vastuuta ja yhteistyötä tiettyjen vaarallisten kemikaalien ja torjunta-aineiden kansainvälisessä kaupankäynnissä. Sopimuksella suojellaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä tällaisten aineiden mahdollisilta haittavaikutuksilta. Sopimus perustuu ennakkoilmoitusmenettelyyn, jonka mukaisesti sopimuksen piiriin kuuluvien kemikaalien vienti voi kohdistua ainoastaan sellaiseen maahan, joka on antanut ennakoon suostumuksensa kyseisten kemikaalien tuonnille.	Sopimuksen avulla kemikaaleja maahantuoville maille tarjotaan informaatio ja välineet vaarallisten kemikaalien tunnistamiseksi ja tarvittaessa niiden maahantuonnin kieltämiseksi. Jos valtio päättää maahantuoda sääntelyn kohteena olevia kemikaaleja, sopimus tukee niiden turvallista käsittelyä merkintästandardien, teknisen avun ja muiden tukikeinojen muodossa.	Neuvotteleva virkamies Tuulia Toikka

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus	Sopimuksen tavoitteena on suojella ihmisten terveyttä ja ympäristöä pysyvien haitallisten orgaanisten yhdisteiden haittavaikutuksilta. Sopimuksella lopetetaan tai rajoitetaan sopimuksen piiriin kuuluvien POP-yhdisteiden tuotantoa, kauppaa, käyttöä ja päästöjä.	Yleissopimuksen piiriin kuului alun perin 12 POP-yhdistettä. Nykyään sopimuksella säännellään jo yli 30 erilaista yhdistettä.	Neuvotteleva virkamies Tuulia Toikka
Elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus	Sopimuksen tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä ja ympäristöä ihmisen toiminnasta aiheutuvilta elohopean ja elohopeayhdisteiden päästöiltä.	Elohopeaa sisältävien tuotteiden rajoittaminen on ollut tärkeää sekä ihmisten altistumisen että asiattoman jätteenkäsittelyn aiheuttaman ympäristökuormituksen vähentämiseksi. Elohopean käytön rajoittaminen sopimusteitse on ollut mahdollista käyttökohteissa, joihin on saatavilla korvaavia tuotteita maailmanlaajuisesti. Globaalilla tasolla eniten elohopeariskejä aiheuttavat kaukokulkeutuvat ilmaan joutuvat päästöt, joiden suurin lähde on kivihiilenpoltto. Sopimuksella pyritään edistämään parhaan käytettävissä olevan teknologian ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen soveltamista päästöjen vähentämiseksi. Lisäksi pyritään tekemään kansallisia ohjelmia elohopean päästöjen asteittaiseksi lopettamiseksi. EU:ssa on eräiltä osin tiukempia rajoituksia elohopealle kuin mitä yleissopimus edellyttää.	Neuvotteleva virkamies Tuulia Toikka

<u>ILMANSUOJELU</u>			
Valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus ja sen alaiset pöytäkirjat	Sopimuksen tavoitteena on rajoittaa sekä vähentää ja ehkäistä valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista. Sopimus ja sen alaiset pöytäkirjat kokoavat tietoa päästöistä, niiden leviämisestä, pitoisuuksista ja laskeumista sekä ilmansaasteiden vaikutuksista terveyteen, ekosysteemeihin, viljelykasveihin ja materiaaleihin. Yleissopimus ei sisällä varsinaisia päästövähennysvelvoitteita, vaan luo kehykset yhteistyölle ja erikseen hyväksyttävälle yksityiskohtaisille päästövähennyksiä koskeville pöytäkirjoille.	Ilman epäpuhtauksien päästöt ovat vähentyneet viimeisten vuosikymmenten aikana merkittävästi UNECE:n alueella ja Euroopassa 40–80 %. Kaukokulkeutumisopimus on luonut pohjaa osapuolten poliittiselle ja tieteelliselle yhteistyölle päästöjen hillitsemiseksi ja rajoittamiseksi.	Ympäristöneuvos Jaakko Kuisma
<u>TIEDONSAANTI JA OSALLISTUMINEN</u>			
Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus (Århusin yleissopimus)	Sopimuksen tavoitteena on edistää yleisön osallistumisoikeutta sekä vireillepano- ja muutoksenhakuoikeutta ympäristöasioissa ja nykyisten sekä tulevien sukupolvien oikeutta elää heidän terveydelleen ja hyvinvoinnilleen suotuisassa ympäristössä. Yleissopimus sisältää menettelyllisiä määräyksiä, jotka voidaan ryhmitellä sen kolmen pilarin mukaisesti: ympäristöä koskevan tiedon saanti, yleisön osallistumisoikeus ympäristöä koskevaan päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus.	Vaikka Århusin sopimus on toistaiseksi käytännössä alueellinen, sen merkitys on maailmanlaajuinen. Se toteuttaa ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen 10 periaatetta, joka koskee ympäristödemokratian pääpilareita. Se on ensimmäinen ympäristösopimus, joka yhdistää ympäristöoikeudet ja ihmisoikeudet. Sopimus perustuu lähtökohtaan, että yleisön parempi tietoisuus ja osallistuminen ympäristöasioihin parantaa ympäristönsuojelua.	Lainsäädäntöneuvos Charlotta von Troil

Pöytäkirja epäpuhtauksien päästöjä ja niiden siirtoja koskevista rekistereistä (PRTR-pöytäkirja)	Pöytäkirjan tavoitteena on helpottaa kansalaisten tiedonsaantia ottamalla kussakin sopimusvaltiossa käyttöön yhtenäinen, integroitu ja maanlaajuinen päästöjä ja niiden siirtoja koskeva rekisteri. Rekisterin kautta kansalaiset voivat osallistua ympäristönsuojeluasioita koskevaan päätöksentekoon ja myötävaikuttaa päästöjen vähentämiseen taikka niiden synnyn estämiseen.	Ympäristölupavelvolliset laitokset raportoivat valvontaviranomaisille vuosittain päästöistä ja jätteiden siirroista kansalliseen valvonnan ja kuormituksen tietojärjestelmään. Kansalaiset saavat pyydettäessä tiedot viranomaisilta. Tiedot talletetaan eurooppalaiseen E-PRTR -rekisteriin, jonka internetsovelluksen avulla kansalaiset voivat tarkastella tietoja kootusti.	Ympäristöneuvos Juha Lahtela
<u>YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI</u>			
Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskeva yleissopimus (ns. Espoon sopimus)	Sopimuksen tavoitteena on taata sopimuksen osapuolille oikeus osallistua toisessa osapuolena olevassa valtiossa käynnissä olevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointia koskevaan menettelyyn (YVA-menettely), mikäli arvioitavan hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat kyseiseen valtioon.	Espoon sopimus luo osapuolille yleisen velvoitteen ilmoittaa toisilleen sopimuksessa luetelluista hankkeista, jos niillä on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi on tehtävä suunnittelun aikaisessa vaiheessa ja ennen kuin sopimuksessa tarkoitetun hankkeen luvasta tai toiminnan aloittamisesta on tehty päätös. Sopimus on edesauttanut ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sekä strategisen tason ympäristövaikutusten arvioinnin käyttöönottoa UNECEn alueella. Sopimus on osoittautunut tärkeäksi tiedonsaanti- ja osallistumiskanavaksi kohdemaiden asukkaille, kansalaisjärjestöille sekä viranomaisille ja myös merkittäväksi hallitusten väliseksi neuvotteluvälineeksi etenkin suurissa ympäristöön vaikuttavissa	Ympäristöneuvos Seija Rantakallio

		hankkeissa. Sopimuksen merkitys on kasvanut vuosien myötä ja hankkeita, suunnitelmia ja ohjelmia on ollut vireillä enenevässä määrin.	
Pöytäkirja strategisesta ympäristöarvioinnista valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehtyyn yleissopimukseen	Pöytäkirjan tavoitteena on edistää strategisen ympäristöarvioinnin ja siihen sisältyvän yleisön ja viranomaisten osallistumisen avulla ympäristö- ja terveysnäkökohtien huomioon ottamista suunnitelmien, ohjelmien, toimintaperiaatteiden ja säädösten valmistelussa.	SEA-pöytäkirja velvoittaa osapuolet tekemään strategisen ympäristöarvioinnin sopimuksessa tarkoitetuista suunnitelmista ja ohjelmista (esim. kaava), joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, mukaan lukien terveysvaikutukset. Strateginen ympäristövaikutusten arviointi tulee toteutettavaksi päätöksentekoprosessissa useimmiten ennen hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, minkä takia SEA-pöytäkirja nähdään keskeisenä kestävä kehityksen edistämisen työkaluna.	Ympäristöneuvos Lasse Tallskog

<u>MERTENSUOJELU ja</u> <u>VESIENSUOJELU</u>			
Itämeren merellisen ympäristön suojelusopimus (1974, 1992) ja sopimusta toimeenpaneva elin HELCOM	Sopimus velvoittaa osapuolia vähentämään kuormitusta kaikista päästölähteistä, suojelemaan meriluontoa sekä säilyttämään lajien monimuotoisuutta. Sopimuksen täytäntöönpanoa tarkennetaan suosituksilla ja ministerijulkilausumilla.	Itämeren kuormitus on laskenut merkittävästi ja ympäristön tila on parantunut, mm. hylje- ja merikotkapopulaatiot ovat toipuneet sekä haitallisten ja vaarallisten aineiden määrä meressä on laskenut merkittävästi. Rehevöityminen ja eliöstön muuttuminen sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat Itämerellä suurimmat haasteet. Yhdyskuntien ja teollisuuden kuormituksen vähennyttä, maataloudesta tuleva kuormitus on merkittävin paine. Uusia haasteita ovat roskaantuminen, lääkeaineet meressä ja vedenalainen melu ja niiden aiheuttamien haittojen torjuminen. Sopimusosapuolet tekevät yhteistyötä Itämeren seurannassa ja tuottavat indikaattoritietoa ja arvioita Itämeren tilasta. Maat ovat myös sopineet keskenään meriympäristön hyvän tilan määritelmistä.	Lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen

Yleissopimus Koillis- Atlantin merellisen ympäristön suojelusta, OSPAR	Sopimus velvoittaa osapuolia vähentämään kuormitusta kaikista päästölähteistä, suojelemaan meriluontoa sekä säilyttämään lajien monimuotoisuutta sopimusalueella, joka kattaa Koillis-Atlantin (mukaan lukien Pohjanmeren, Skagerrakin ja Kattegatin sekä osan Jäämerta). Sopimuksen osapuolia ovat Koillis-Atlantin ja Pohjanmeren rantavaltiot, EU sekä valuma-alueen maat Sveitsi, Luxemburg ja Suomi. Sopimus tuli voimaan vuonna 1998.	Mertensuojelun haasteet ovat samoja kuin Itämerellä, mutta lisänä ovat öljyn- ja kaasunporaus ja radioaktiiviset päästöt. OSPAR ja HELCOM tekevät läheistä yhteistyötä ja erityisesti EU:n meristrategiadirektiivin toimeenpano edellyttää hyvää keskinäistä koordinaatiota.	Lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen
Maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskeva yleissopimus (Helsingin rajavesisopimus)	Maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskeva yleissopimus on UNECE:n sopimus, jonka tavoite on ehkäistä, rajoittaa ja vähentää vesien pilaantumista, jonka vaikutukset ulottuvat tai voivat ulottua maasta toiseen. Rajavesisopimuksen Vesivarat ja terveys – pöytäkirjan tarkoituksena on hyvän vesienhoidon avulla edistää ihmisten terveyttä ja vesiekosysteemien suojelua estämällä ja vähentämällä vesien kautta leviäviä tauteja.	Rajavesisopimuksen toimeenpano on ollut tehokasta. Sopimus on edistänyt merkittäväällä tavalla rajavesistöjen suojelua ja yhteistyötä sopimuspuolten kesken. Lisäksi se on vähentänyt konflikteja ja lisännyt turvallisuutta sekä edistänyt vesivarojen kestävää käyttöä. Sopimuksella on myös ollut maailmanlaajuisia merkitystä rajavesistöyhteistyön edistäjänä. Käytännössä sopimuksen toteutumiseksi on tehty työohjelma, jonka toteutukseen YK ja sopimuksen osapuolet osallistuvat.	Erityisasiantuntija Turo Hjerpe

Merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla tehty, Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alainen sopimus (BBNJ)	BBNJ-sopimuksen tavoitteena on varmistaa merten biologisen monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö panemalla tehokkaasti täytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksen asiaa koskevat määräykset sekä jatkamalla kansainvälistä yhteistyötä ja koordinointia. Meriympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia pyritään estämään ja vähentämään ympäristövaikutusten arvioinnilla ja aluelähtöisillä merenhoitotoimilla, merensuojelualueiden perustaminen mukaan lukien. Sopimusta sovelletaan kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisiin alueisiin.	Sopimus ei ole vielä kansainvälisesti voimassa.	Lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen
---	--	--	---